

**მიგრაციული პროცესების გავლენა  
საქართველოდან ემიგრირებულთა მოზარდ  
პვილუზზე: ტრანსნაციონალური მშოპლოზა**

**DOI - 10.36962/ecs105/3/2022-425**

**ნატალია ჩუბინიძე**

სტუ სოციალურ მეცნიერებათა მაგისტრი  
nchubinidze2705@gmail.com

**რეზიუმე**

მიგრაცია და მიგრაციული პროცესები ოდითგანვე ახდენ-  
და გავლენას ამა თუ იმ ქვეყნის საზოგადოებრივ პოლიტიკურ,  
ეკონომიკურ, დემოგრაფიულ თუ სოციალურ სტრუქტურაზე.  
ზემოსხენებული ფენომენი კაცობრიობის განვითარების გა-  
ნუყოფელი ნაწილი იყო და დღემდე ასეა. არადა თანამედრო-  
ვე, გლობალიზებად სამყაროში ადამიანთა გადაადგილების  
საკითხს ერთ-ერთი საკვანძო ადგილი უჭირავს მსოფლიო პო-  
ლიტიკაში. ცხადია საქართველოც ვერ იქნება გამონაკლისი ამ  
გლობალური პროცესისგან. სტატიაში განხილული საკითხი, ემი-  
გრანტი მშობლების, განსაკუთრებით ემიგრანტი დედების მი-  
ერ სამშობლოში დარჩენილი შვილების გამონევეების თაობაზე,  
სამწუხაროდ საზოგადოების, მასობრივი ინფორმაციის საშუ-  
ალებების ყურადღებას უმეტესწილად მაშინ თუ დაიმსახურებს  
ხოლმე, როდესაც საქმე გვაქვს კონკრეტულ ასოციალურ, ტრა-  
გიკულ თუ სამწუხარო ფაქტთან. არადა, თითქოს ერთი შეხედ-  
ვითაც ცხადია, რომ საკითხი მეტად აქტუალურია, საჭიროებს  
პროფესიონალურ სტრუქტურულ და სტრატეგიულ მიდგომას  
და არა მხოლოდ სიმპტომურ რეაგირებას.

ზოგადად საქართველოს მიგრაციის პოლიტიკის ქვაკუთხე-  
დი კი ცხადია უნდა იყოს დაბალანსებული მიგრაციის მართვის  
პოლიტიკა, რომელიც ერთის მხრივ მისცემს ადამიანებს სა-  
შუალებას მიიღოს საზღვარგარეთ შრომითი გამოცდილება,  
გაიუმჯობესოს საცხოვრებელი პირობები, თუმცა ეს ყოველივე

მოხდეს დროებით, ლეგალურად და არა ხანგრძლივი ვადით ან მუდმივად, მითუმეტეს არალეგალური მიგრაციის საშუალებების გამოყენებით.

**საკვანძო სიტყვები:** მიგრაცია და განვითარება; ემიგრანტთა შვილები; კომუნიკაციის ელექტრონული საშუალებებით გაზრდილი თაობა; დაბალანსებული ლეგალური მიგრაცია; არალეგალური მიგრაციის პრევენცია.

## არსებული ვითარება

მიგრაცია და მიგრაციული პროცესები საქართველოსთვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი და აქტუალური საკითხია. აღნიშნული განსაკუთრებულად აქტუალური გახდა საქართველოს მიერ დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ. უნდა ითქვას ასევე ისიც, რომ მიგრაციულ პროცესებს თან ახლდა აღმავალი და დაღმავალი ფაზები, რაც უშუალოდ დამოკიდებული იყო ქვეყანაში და მსოფლიოში მიმდინარე სოციალურ, ეკონომიკურ, პოლიტიკურ თუ სხვა ფაქტორებსა და ცვლილებებზე.

დღეის მდგომარეობით, მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის (საქსტატი) მიერ ბოლო წლებში გადაიდგა მნიშვნელოვანი ნაბიჯები, როგორც იმიგრანტთა, ასევე ემიგრანტთა აღრიცხვიანობის მონესრიგების მიზნით, შეიცვალა და დაიხვეწა მონაცემების დამუშავების მექანიზმები, მაინც რთულია ზუსტი მონაცემების მოძიება იმასთან დაკავშირებით, თუ საქართველოს რამდენი მოქალაქე იმყოფება დღეის მდგომარეობით საზღვარგარეთ. საქსტატის ინფორმაციით, 1994 წლიდან მიგრაციული სალდო იყო უარყოფითი, ანუ, ქვეყნიდან უფრო მეტი ადამიანი გადიოდა, ვიდრე შემოდოდა, ხოლო 2020 წელს, სავარაუდოდ, პანდემიის ზეგავლენით, ქვეყანაში უფრო მეტი ადამიანი შემოვიდა, ვიდრე გავიდა და მიგრაციულმა სალდომ +15,732 პირი შეადგინა.

განსაკუთრებული ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს, რომ მსოფლიო ბანკის მონაცემებით, 2020 წელს საზღვარგარეთ მცხოვრები საქართველოს მოქალაქეთა მიერ გადმორიცხული თანხები მთლიანი შიდა პროდუქტის დაახლოებით 13%-ს შეადგენს.

მხოლოდ ეს მონაცემიც კი ცხადყოფს, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია საზღვარგარეთ დასაქმებული საქართველოს მოქალაქეების მიერ გადმორიცხული თანხები საქართველოს ეკონომიკისთვის და ზოგადად იმისთვის, რომ ქვეყანამ გამართულად განაგრძოს ფუნქციონირება, კერძოდ: გაიზარდოს მოქალაქეთა მსყიდველუნარიანობა, ახალგაზრდა თაობამ მიიღოს განათლება, ოჯახებმა შეძლონ ყოფითი საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება და სხვა.

## მიგრაციის პოლიტიკისა და

### მართვის განვითარება საქართველოში

საქართველოში მიგრაციის პოლიტიკისა და მიგრაციული პროცესების მართვის მიზნით, სისტემური დოკუმენტი „საქართველოს მიგრაციის პოლიტიკის კონცეფცია“ შემუშავდა და დამტკიცდა ჯერ კიდევ 1997 წლის 17 ნოემბერს, თუმცა 90-იან წლებში არსებული ვითარების გათვალისწინებით, დოკუმენტს არ მოჰყოლია კონკრეტული იმპლემენტაციისა თუ სამოქმედო გეგმის დოკუმენტები. რაც შეეხება შემდგომ პერიოდს, წლების განმავლობაში, მიგრაციული პროცესები სრულად იყო დერეგულირებული და გარკვეულწილად დამოკიდებული იყო ევროეთნოდებული მოთხოვნა-მიწოდების პრინციპზე. ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის პროცესის მიმდინარეობამ, ასევე იმ გარემოებამ, რომ 2011 წლის 1-ლი მარტიდან ძალაში შევიდა „საქართველოსა და ევროპის კავშირის შორის ვიზების გაცემის პროცედურის გამარტივების შესახებ“ ხელშეკრულება, ისევე როგორც „შეთანხმება საქართველოს და ევროკავშირის შორის უნებართვოდ მცხოვრებ პირთა რეადმისიის შესახებ“-საჭირო გახდა მიგრაციული პროცესების მართვის მექანიზმების გაუმჯობესება და სრულყოფა.

როგორც ზემოხსენებულ იური დოკუმენტის სათაურიდანაც ნათლად ჩანს, ერთი მათგანი ემსახურებოდა საქართველოს მოქალაქეთათვის ევროკავშირის რიგ წევრ ქვეყნებში გამგზავრებისათვის ვიზების გაცემის პროცედურების გამარტივებას, ხოლო მეორე შეთანხმებით, ქვეყანამ აიღო ვალდებულება უკ-

ან დაებრუნებინა ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში უნებართვოდ მცხოვრები საქართველოს მოქალაქეები. ამავე დროს 2010 წელს შეიქმნა მიგრაციის საკითხთა სამთავრობო კომისია, რომელმაც აიღო პასუხისმგებლობა ქვეყანაში მიგრაციის პოლიტიკის კოორდინაციისა სხვადასხვა სახელმწიფო უწყებებს შორის. პროცესს აქტიურად უჭერდა და უჭერს მხარს ევროკავშირის დელეგაცია საქართველოში, რომლის უშუალო ხელშეწყობითაც ფუნქციონირებს კომისიის სამდივნო. კომისიამ და მისმა სამდივნომ გამორჩეული როლი შეასრულა ასევე ევროკავშირთან უვიზო მიმოსვლის სამოქმედო გეგმის მიგრაციის მართვის კომპონენტის ფარგლებში არსებული დავალებების განხორციელების საქმეში.

ცხადია, ევროკავშირის ქვეყნებთან დაახლოების, ინტეგრაციული პროცესების გააქტიურების საკითხმა გაზარდა საქართველოს მოქალაქეთა მობილობა ევროკავშირის/შენგენის ზონაში. ცნობილია, რომ შემფასებელი მისიის 4 სრულფასოვანი ანგარიშის შემდგომ 2017 წლის 28 მარტიდან საქართველოს მოქალაქეებს აქვთ შესაძლებლობა 3 თვემდე ვადით, მოკლევადიანი ვიზიტებისათვის იმოგზაურონ ევროკავშირის შენგენის ქვეყნებში. აღნიშნულ გარემოებას, ცხადია აქვს განუზომლად დიდი პოლიტიკური და პრაქტიკული მნიშვნელობა ჩვენი ქვეყნისათვის, თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ ყველა გამოკითხვით, საქართველოს მოსახლეობის უმრავლესობა სწორედ ევროკავშირში ინტეგრაციის პროცესს უჭერს მხარს. აშშ-ის ეროვნულ-დემოკრატიული ინსტიტუტის (NDI) 2022 წლის იანვრის კვლევის თანახმად, გამოკითხულების 83%-ისთვის მისაღებია ევროკავშირში განწევრიანებაზე საქართველოს მთავრობის გაცხადებული მიზანი, რაც წინა, 2021 წლის კვლევის 76%-იან მაჩვენებელთან შედარებით გაიზარდა. ასევე, ცხადია, მნიშვნელოვანია ევროკავშირის ქვეყნებში დასაქმების შედეგად მიღებული სოციალური თუ მატერიალური გადმორიცხვები ჩვენი ქვეყნისათვის.

მიუხედავად ზემოთქმულისა, საკითხის სრულფასოვნად და ყოვლისმომცველად შეფასებისათვის, უნდა ითქვას, რომ ცხა-

დია არსებობდა და არსებობს რისკები იმის, რომ გაიზარდოს საქართველოს მოქალაქეთა მხრიდან თავშესაფრის მაძიებელთა თუ არადოკუმენტირებულ მიგრანტთა რიცხვი ევროკავშირის შენგენის ქვეყნებში. ევროკომისიის მიერ 2021 წლის აგვისტოში გამოქვეყნებულ ანგარიშში, სადაც ასახულია იმ ქვეყნების შეფასება, ვისაც აქვს უფიზო მიმოსვლა ევროკავშირის/შენგენის ზონის ქვეყნებთან, მიღწეულ პროგრესთან ერთად, ხაზგასმულია დამატებითი ღონისძიებების გატარების აუცილებლობა, რათა მეტი ინფორმაცია მიეწოდოს საქართველოს მოქალაქეებს ევროკავშირის/შენგენის ზონის ქვეყნებში თავშესაფრის მოთხოვნის კონვენციით განსაზღვრული საფუძვლების თაობაზე.

1990 წლებიდან საქართველოს ათიათასობით მოქალაქეს უწევდა რთული, მძიმე და სახიფათო გზის გავლა, რათა მოხვედრილიყო განვითარებული ეკონომიკის ქვეყანაში ძირითადად არალეგალურად დასაქმების მიზნით. მათი არალეგალური სტატუსი, ბუნებრივია, რომ ზრდიდა მათი დაუცველობის ხარისხს, იქნებოდა ეს უფლებების, თუ სამშობლოში უკან დაბრუნების ნაწილში. სწორედ ასე და ამგვარად გაჩნდა მთელი თაობა ახალგაზრდებისა, მოზარდებისა, რომლებიც მშობლების, ხშირ შემთხვევაში დედების, გარეშე იზრდებოდნენ/იზრდებიან. 2019 წლის მიგრაციის პროფილის მიხედვით, ემიგრანტთა 43% პროცენტი, სწორედ ქალია და მათი რიცხვი მზარდი იყო განსაკუთრებით 2000-იან წლებში, როდესაც ევროკავშირის სხვადასხვა ქვეყნებში საქართველოს ათასობით მოქალაქე გაემგზავრა ოჯახში დამხმარე პერსონალის პოზიციაზე დასაქმების იმედით და ძირითადად არალეგალური სტატუსით. სამწუხაროდ, ძალიან მწირია მონაცემები, შესაბამისი კვლევები იმის თაობაზე, თუ რა გავლენა მოახდინა/ახდენს მშობლების ან მშობლის გარეშე გაზრდილი თაობის ფსიქო-სოციალურ განვითარებაზე ყოველივე ზემოთქმულმა. შესაბამისად, ჩემი მიზანია სიღრმისეულად გამოვიკვლიო ემიგრანტი მშობლების საქართველოში დარჩენილი შვილების განვითარების საკითხი ჩემს სამომავლო სადოქტორო დისერტაციაში.

2015 წელს, მაასტრიხტის უნივერსიტეტის მკვლევართა მიერ იყო გარკვეული მცდელობა ზემოხსენებული თემის გამოკვლევისა საქართველოსა და მოლდოვაში (Family-Member Migration and the Psychosocial Health Outcomes of Children in Moldova and Georgia). დოკუმენტი ცალსახად უსვამს ხაზს მონაცემთა სიმწირეს და შესაბამისად დასკვნებიც შესაძლოა, რომ იყოს მყიფე ამ თვალსაზრისით. შეფასებული არის ის გარემოებაც, რომ მოლდოვასაგან განსხვავებით, საქართველოში მშობლების, კერძოდ დედასთან დაშორების საკითხს ამსუბუქებს სოციალური წყობა, რაც რეალურად არსებობს ქართულ საზოგადოებაში. იგულისხმება რამდენიმე თაობის ერთად ცხოვრების პრაქტიკა და ის, რომ მოზარდები ხშირად ამ გარემოების გათვალისწინებით ბებია-ბაბუასთან იზრდებიან. მიუხედავად ამისა, რა თქმა უნდა, მშობელთან, განსაკუთრებულად კი დედასთან ბუნებრივი ბმის ჩანაცვლება, ცხადია, ვერ ხდება. გასაგებ მიზეზთა გამო მწირია ასევე ის სახელმწიფო სერვისებიც, რითაც შესაძლოა რომ მოხდეს მსგავსი კატეგორიის მოზარდთა თუნდაც ფსიქოლოგიური მხარდაჭერა.

იმის გათვალისწინებით, რომ ემიგრაციული ნაკადები საქართველოდან სტაბილურად მზარდია ბოლო წლებშიც, ხოლო ქალების რაოდენობა ემიგრანტებს შორის არ მცირდება, სავარაუდოა, რომ საქართველოში დატოვებული შვილების რაოდენობაც ასევე, მზარდი იქნება. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია, რომ მოხდეს საქართველოში დატოვებული ემიგრანტების შვილების სიღრმისეული კვლევა შემდეგი ფაქტორების გათვალისწინებით: მშობლის ემიგრაციის გავლენა შვილების ფსიქო-სოციალურ კეთილდღეობაზე; მშობლის ემიგრაციის გავლენა შვილების ქცევით პატერნებზე (დევიანტური ქცევა); მშობლის ემიგრაციის გავლენა შვილების საგანმანათლებლო მიღწევებზე; მშობლის ემიგრაციის გავლენა შვილების მატერიალურ კეთილდღეობაზე. ასევე მნიშვნელოვანია იმის შესწავლა, თუ როგორ იცვლება ოჯახური სტრუქტურა ერთი ან ორივე მშობლის ემიგრაციის შედეგად, როგორც ხდება ოჯახური როლების გადანაწილება. მნიშვნელოვანია, იმის შესწავლა, ხომ არ ხდება

უფროს შვილებზე მშობლების ფუნქციების გადანაწილება, რამაც, შესაძლოა, მათი გარკვეული დისკრიმინაცია გამოიწვიოს. ცალკე აღნიშვნის ღირსია ის გარემოება, რომ საზოგადოების თუ მასობრივი საინფორმაციო საშუალებების ყურადღება ზემოხსენებული საკითხისადმი არის სამწუხაროდ მხოლოდ ფრაგმენტული, არ მოიცავს პროფესიონალურ და პასუხისმგებლობით გამსჭვალულ მსჯელობას და ძირითადად ხასიათდება კონკრეტულ, მძიმე ფაქტზე რეაგირების ნიშნებით. მსგავსი მიდგომა კი ცალსახაა, რომ ხელს არ უწყობს საკითხისადმი სისტემური და სტრატეგიული მსჯელობისა და არსებულ გამოწვევებზე ადეკვატური პასუხების მოძიებას.

შეჯამებისათვის, უნდა აღინიშნოს, რომ მიუხედავად ყველაფრისა, საქართველოდან გამგზავრებული ემიგრანტები, განსაკუთრებით, დედები ასრულებდნენ და ასრულებენ დღემდე მნიშვნელოვან როლს ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკის მდგრადობის შენარჩუნების, შვილებისათვის საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებისა და განათლების მიცემის საქმეში. თუმცა, დამატებითი კვლევისა და მსჯელობის საგანია ამ პროცესის უარყოფითი ეფექტის სწორად და ადეკვატურად შეფასება და ამ უარყოფითი გავლენის შემცირებისათვის შესაბამისი ღონისძიებების დაგეგმვა-განხორციელება. ამის პარალელურად, ცხადია აუცილებელია მუდმივი ზრუნვა ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების მიმართულებით, საიმისოდ, რათა რაც შეიძლება ნაკლები მოზარდი ხედავდეს მშობელს დისტანციური კომუნიკაციის საშუალებების გამოყენებით და მაინც, თუკი საცხოვრებელი პირობების ან შრომითი გამოცდილების მისაღებად გაემგზავრება ესა თუ ის პირი განვითარებული ეკონომიკის მქონე რომელიმე ქვეყანაში, მან მიმართოს საამისოდ ლეგალურ, დროებით გზებს და არ ხდებოდეს ჩვენი მოქალაქეების, დედების, გადინება მუდმივად ან ხანგრძლივი ვადით.

## REFERENCES:

1. <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/322/migratsia>
2. <https://mfa.gov.ge/%E1%83%94%E1%83%95%E1%83%A0%E1%83%9D%E1%83%9E%E1%83%A3%E1%83%9B%E1%83%94%E1%83%9C%E1%83%A2%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%98.aspx>
3. [https://www.geostat.ge/media/38534/0902\\_210521\\_GE.PDF](https://www.geostat.ge/media/38534/0902_210521_GE.PDF)
4. <https://migration.commission.ge/files/koncefca.pdf>;
5. <https://mfa.gov.ge/MainNav/ConsularInformation/VisaInfo-Georgian/visa-simplified.aspx>;
6. <https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/1250-250?publication=0>;
7. <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/104-9764?publication=0>
8. <https://data.worldbank.org/indicator/BX.TRF.PWKR.DT.GD.ZS?locations=GE>
9. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0602&qid=1631873659213>

## THE IMPACT OF MIGRATION PROCESSES ON THE ADOLESCENTS OF PARENTS EMIGRATING FROM GEORGIA TRANSNATIONAL PARENTHOOD

**Natalia Chubinidze,**

Master of Social Sciences,  
nchubinidze2705@gmail.com

## RESUME

Migration, and migration processes have long influenced the socio-political, economic, demographic or social structure of a country. The abovementioned phenomenon has been an integral part of the development of mankind and it still is. In the modern, globalizing world, in an era of scientific technological change and the deepen-

ing of relations between people, the issue of human mobility holds one of the key places in world politics. In scientific or political discussions, the question of how the human mobility can be used for a country's development and not the other way around, gains more and more popularity. That is why migration management issues have been incorporated in the Sustainable Development Goals (SDGs) or in other similar documents, which are made not only for a specific country, but also for the harmonious development of the world, on which world leaders are working. It is also noteworthy that in 2018, the member states of the United Nations adopted a totally independent document, Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration. The document was the first such large scale attempt to develop a comprehensive approach on migration management issues. All in all, it is clear that Georgia cannot be an exception to this global process. The issue examined in the article about the challenges of migrant parents, especially children of emigrant mothers left in the homeland, unfortunately, mostly attracts the attention of the public and the media when dealing with a specific antisocial, tragic or unfortunate fact. Nevertheless, it is already clear at a first glance, that the topic is highly relevant, requiring a professional structural and strategic approach and not only a symptomatic response. Despite numerous important steps taken to improve migration management processes in Georgia in recent years, the issue examined in this article does not lose its urgency.

In general, the cornerstone of Georgia's migration policy should certainly be a balanced migration management policy, which, on the one hand will allow people to gain work experience abroad and improve living conditions. However, all this should happen on a temporary, legal basis and not for a long term or permanently, especially through the means of irregular migration.

**Keywords:** Migration and development; Children of emigrants; Generation grown up through electronic means of communication; Balanced legal migration; Prevention of Irregular migration.